

Vynucování práva ES

Jednotlivé typy řízení před
Evropským soudním dvorem

Obsah

- Vymáhání a aplikace práva EU
- Struktura a pravomoci ESD
- Jednotlivá řízení před ESD
  - Žaloba na porušení povinnosti (dozorčí žaloba) – čl. 226-229a SES
  - Žaloba na neplatnost aktu (kontrola zákonnosti) – čl. 230-231
  - Řízení o předběžné otázce – čl. 234

- Žaloba na nečinnost – čl. 232 SES
- Žaloba na náhradu škody – čl. 235 → 288
- Řešení zaměstnaneckých sporů – čl. 236
- Mezinárodní arbitráž – čl. 239
- Nepřímá žaloba na neaplikovatelnost aktu (námitka nezákonnosti) – čl. 241
- Rozhodování dalších sporů – čl. 237 a 238

Aplikace práva ES

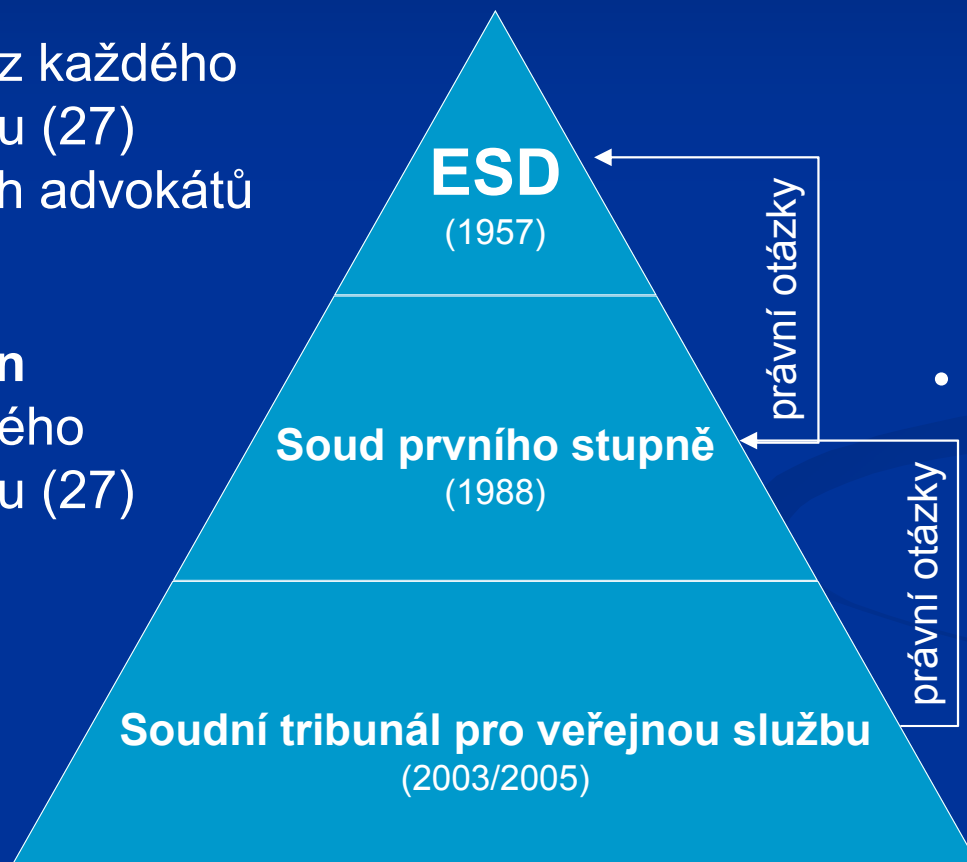
- Vztah vnitrostátního a komunitárního práva
- Implementační povinnost
  - legislativní opatření – adaptace a harmonizace
  - výkonná opatření – administrativní aparát
- Aplikace jako součást realizace práva
  - národní správní úřady a soudy
- Sankce za porušení práva, státní donucení

Struktura a pravomoci ESD

jeden soudce z každého členského státu (27)
+ 8 generálních advokátů

nejméně jeden soudce z každého členského státu (27)

sedm soudců jmenovaných Radou

- přímé žaloby institucí nebo členských států
- porušení povinnosti
- předběžné otázky
- 2. stupeň pro SIS

- přímé žaloby jednotlivců
- předběžné otázky (ne)
- 2. stupeň pro soudní tribunály

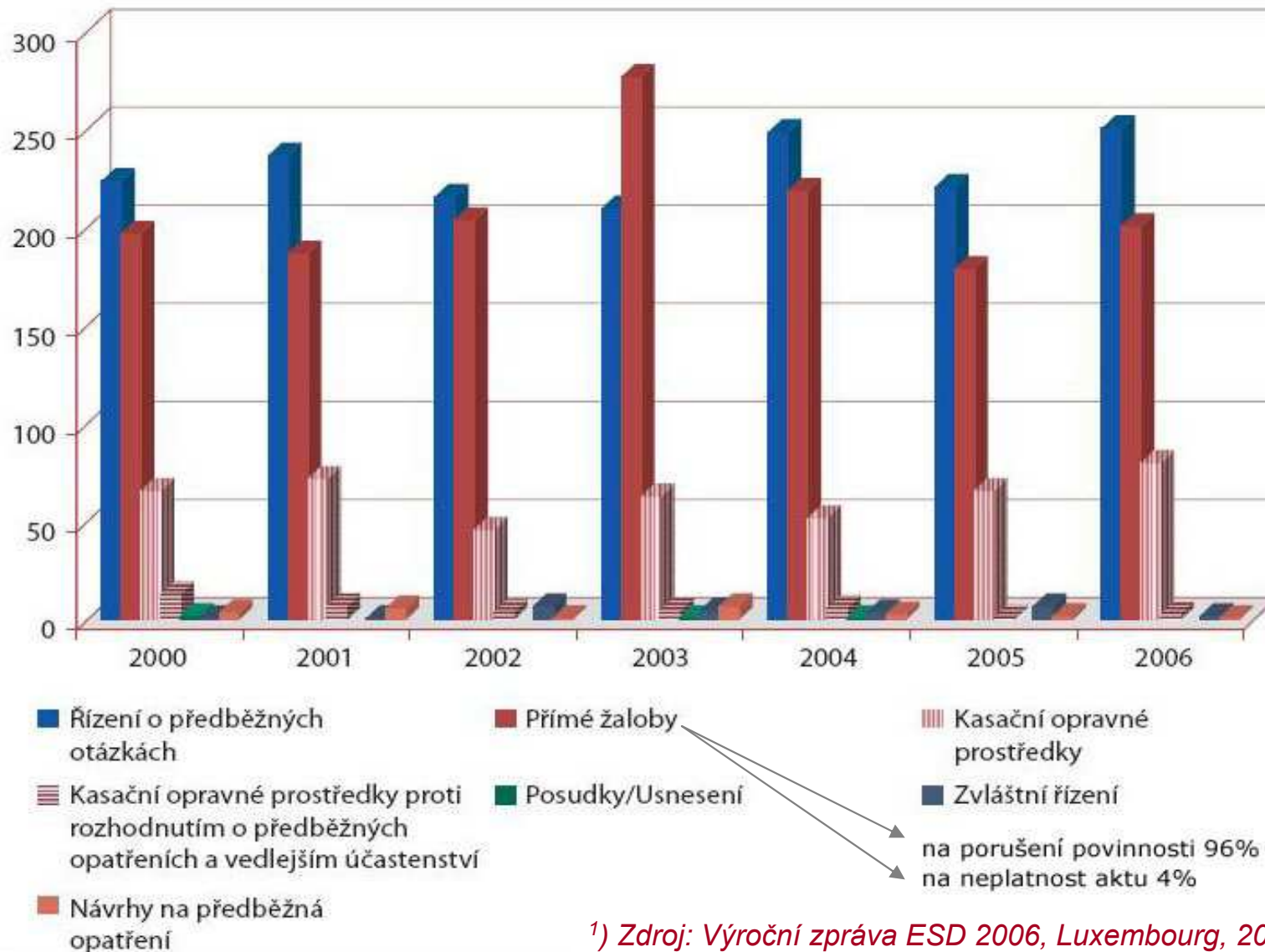
řešení sporů mezi ES a jeho zaměstnanci dle čl. 236 SES

Funkce ESD

- „Ústavní“ a správní soud ES
  - žaloba na neplatnost aktu a nečinnost
- Civilní soud – řešení sporů
  - žaloba na porušení povinnosti + další
- Sjednocení výkladu práva ES
  - řízení o předběžné otázce

Jednotlivé typy řízení

9. Povaha řízení (2000–2006)¹

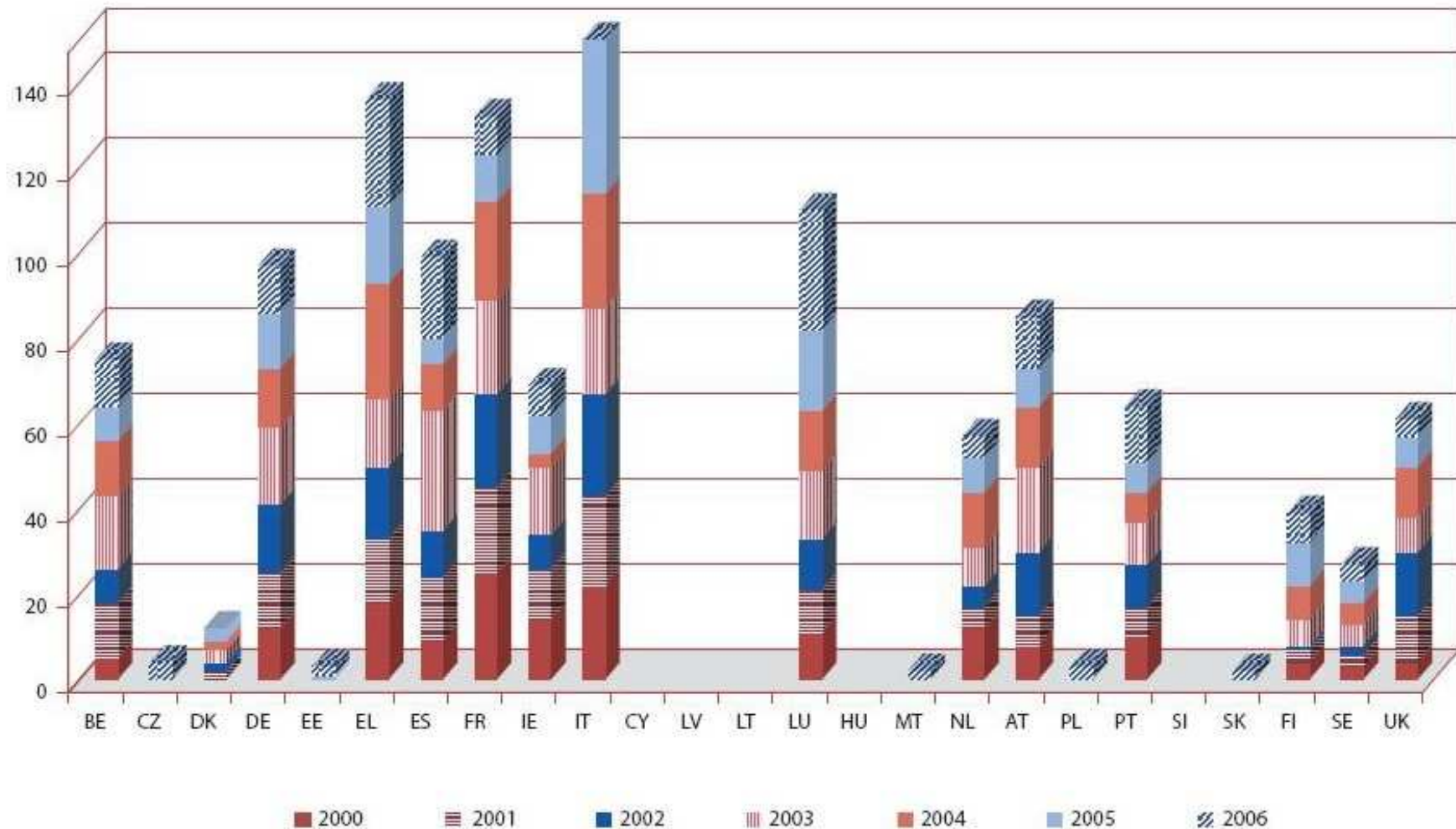
¹⁾ Zdroj: Výroční zpráva ESD 2006, Luxembourg, 2007

Roky	Přímé žaloby ²	Řízení o předběžných otázkách	Kasační opravné prostředky	Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a ve dlejších účastenství	Celkem	Návrhy na předběžná opatření	Rozsudky ²
1984	183	129			312	17	165
1985	294	139			433	23	211
1986	238	91			329	23	174
1987	251	144			395	21	208
1988	193	179			372	17	238
1989	244	139			383	19	188
1990 ⁴	221	141	15		378	12	193
1991	142	186	13		342	9	204
1992	253	162	24		440	5	210
1993	265	204	17		486	13	203
1994	128	203	12		344	4	188
1995	109	251	46		408	3	172
1996	132	256	25		416	4	193
1997	169	239	30		443	1	242
1998	147	264	66		481	2	254
1999	214	255	68		541	4	235
2000	199	224	66		502	4	273
2001	187	237	72		503	6	244
2002	204	216	46		470	1	269
2003	278	210	63		556	7	308
2004	220	249	52		527	3	375
2005	179	221	66		467	2	362
2006	201	251	80		535	1	351
Celkem	7 908	5 765	761		14 495	342	7 178

Žaloba na porušení povinnosti

12. Zahájené věci – Žaloby pro nesplnění povinnosti státem (2000–2006)¹

Žaloba na neplatnost aktu

- Soudní kontrola zákonnosti aktů Společenství („ústavní soud“)

- **Podmínky:**

- > přezkoumatelný akt
- > důvod nezákonnosti
- > aktivní legitimace
- > 2 měsíční lhůta

- **Následek** – prohlášení neplatnosti od počátku

- Přezkoumatelný akt
  - právně závazné akty – nařízení, směrnice, rozhodnutí (ne stanoviska a doporučení)
- Důvody nezákonnosti
  - překročení pravomoci orgánu, procedurální nebo formální nedostatky
- Aktivní žalobní právo
  - privilegovaní žalobci – členské státy, instituce
  - neprivilegovaní žalobci – jednotlivci, kteří jsou aktem *přímo a individuálně* dotčeni

Žaloba na nečinnost

■ Podmínky:

- porušení Smlouvy ES institucí, která má povinnost jednat (přijmout rozhodnutí)
- výzva příslušnému orgánu předchází žalobu
- aktivní legitimace – privilegovaní žalobci
– neprivilegovaní žalobci
- v praxi okrajový význam

Řízení o předběžné otázce

- nepřímá (incidenční) žaloba, resp. žádost o předběžné rozhodnutí ESD v rámci probíhajícího řízení před národním soudem
- zajištění jednotnosti výkladu a aplikace práva ES – závazná interpretace
- „mocný nástroj“ v rukou ESD – formulování zásadních principů práva ES (ESD jako „normotvůrce“)

■ **Podmínky:**

- otázka výkladu Smlouvy ES (primární právo), sekundárních aktů, příp. též statutů subjektů zřízených aktem Rady
- otázka vyvstane v rámci řízení před národním soudem či tribunálem
- otázka je nezbytná k vynesení rozhodnutí

■ **Předmětem nemohou být:**

- otázky skutkového stavu
- vnitrostátní právo a jeho aplikace

Možnost versus povinnost položit otázku

- Obecně možnost soudu obrátit se na ESD
- Soudy poslední instance – povinnost
- **Výjimky:**
  - otázka není relevantní pro vlastní rozhodnutí
  - otázka již byla dříve ESD zodpovězena (objasněná otázka – *acte éclairé*)
  - použití práva ES je bezpochybné (jednoznačná otázka – *acte clair*)

17. Zahájená řízení o předběžných otázkách (podle členského státu a za rok)

	BE	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	SI	SK	FI	SE	UK	Benelux ²	Celkem	
1983	9		4	36				15	2	7							19								6		98	
1984	13		2	38				34	1	10							22									9		129
1985	13			40				45	2	11				6			14									8		139
1986	13		4	18		2	1	19	4	5				1			16									8		91
1987	15		5	32		17	1	36	2	5				3			19									9		144
1988	30		4	34			1	38		28				2			26									16		179
1989	13		2	47		2	2	28	1	10				1			18			1						14		139
1990	17		5	34		2	6	21	4	25				4			9			2						12		141
1991	19		2	54		3	5	29	2	36				2			17			3						14		186
1992	16		3	62		1	5	15		22				1			18			1						18		162
1993	22		7	57		5	7	22	1	24				1			43			3						12		204
1994	19		4	44			13	36	2	46				1			13			1						24		203
1995	14		8	51		10	10	43	3	58				2			19	2		5				6	20		251	
1996	30		4	66		4	6	24		70				2			10	6		6			3	4	21		256	
1997	19		7	46		2	9	10	1	50				3			24	35		2			6	7	18		239	
1998	12		7	49		5	55	16	3	39				2			21	16		7			2	6	24		264	
1999	13		3	49		3	4	17	2	43				4			23	56		7			4	5	22		255	
2000	15		3	47		3	5	12	2	50							12	31		8			5	4	26	1	224	
2001	10		5	53		4	4	15	1	40				2			14	57		4			3	4	21		237	
2002	18		8	59		7	3	8		37				4			12	31		3			7	5	14		216	
2003	18		3	43		4	8	9	2	45				4			28	15		1			4	4	22		210	
2004	24		4	50		18	8	21	1	48				1	2		28	12		1			4	5	22		249	
2005	21	1	4	51		11	10	17	2	18				2	3		36	15	1	2			4	11	12		221	
2006	17	3	3	77		14	17	24	1	34			1	1	4		20	12	2	3		1	5	2	10		251	
Celkem	533	4	111	1 542		117	180	717	48	896			1	60	9		666	288	3	60		1	47	63	418	1	5 765	

Žaloba na neaplikovatelnost aktu (námitka nezákonnosti)

- druhá nepřímá žaloba, týká-li se spor nařízení, které lze jako *nezákonné* napadnout dle čl. 230 SES
- není omezeno lhůtou
- nařízení není prohlášeno za neplatné, pouze se v daném případě neaplikuje

Další řízení

- Žaloba na náhradu škody
  - mimosmluvní odpovědnost Společenství za škodu jím způsobenou
- Řešení zaměstnaneckých sporů
  - Soudní tribunál pro veřejnou službu
- Mezinárodní arbitráž
  - Spory mezi státy – rozhodčí smlouva
- Rozhodování dalších sporů

Odkazy

- > <http://europa.eu>
- > <http://curia.europa.eu>
  - > http://curia.europa.eu/en/instit/presentationfr/index_cje.htm
- > <http://eur-lex.europa.eu>
  - > <http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/index.htm>
- > <http://www.caselex.com>
- > <http://www.euroskop.cz>

Děkuji za pozornost.

---

lenka.cervenkova@gmail.com